

de Gemeentelijke ombudsman

mw. dr. J.G.M. Assen
Postbus 9000
6600 HA Wijchen
degemeentelijkeombudsman@gmail.com

OPENBAAR RAPPORT

als bedoeld in artikel 9:35 Algemene wet bestuursrecht

Kenmerk: W16-5-openbaar Rapport
Datum: 13 juli 2016
Betreft: klacht van de heer A. over schending van de geheimhoudingsplicht door een ambtenaar en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wijchen als werkgever.

Tot mij wendde zich de heer A., met klachten tegen een ambtenaar en het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wijchen als werkgever.

Verantwoordelijk bestuursorgaan is het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wijchen.

OMSCHRIJVING KLACHT

De heer A. heeft op 29 december 2015 een klaagschrift tegen medewerker B. ingediend bij het college van burgemeester en wethouders. Zijn brief bevatte drie klachten:

- a. Medewerker B. is niet onpartijdig en onafhankelijk. Hierdoor had hij geen besluit op het Wob-verzoek mogen nemen.
- b. De heer B. heeft zijn geheimhoudingsplicht geschonden door raadvragen door te mailen aan mevrouw C., ex-echtgenote van klager. Tevens is mevrouw C. ten onrechte op de hoogte geraakt van het feit dat klager een bezwaarschrift en een klacht heeft ingediend.
- c. De verwijzing in het besluit van 21 december 2015 naar het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is ongepast. Hierdoor is de indruk gewekt dat het besluit is voorbereid in samenwerking met mevrouw C.

Bij de interne klachtbehandeling is de klacht onder a gegrond verklaard. De klachten onder b en c zijn ongegrond verklaard. De uitspraak op de klacht is neergelegd in een brief van het college d.d. 1 maart 2016, verzonden op 9 maart 2016. Bij brief van 14 mei 2016 richt de heer A. zich tot de Gemeentelijke Ombudsman. Omdat uit deze brief onvoldoende bleek wat de inhoud van de klachten van de heer A. was, heeft de heer A. zijn klachten op 3 juni 2016 als volgt op schrift gesteld:

- a. Schending geheimhouding door een ambtenaar, de heer B. omdat hij informatie die aan hem als ambtenaar ter beschikking is gesteld ter beschikking heeft gesteld aan derden die niet ambtelijk bij de zaak betrokken waren, maar met een persoonlijk oogmerk;
- b. Schending geheimhouding door gemeente Wijchen door actief als werkgever (ambtelijke) informatie te delen met een werknemer niet met als doel de werknemer als ambtenaar te informeren bij de uitoefening van haar functie maar met een persoonlijk doel.

BEVOEGDHEID GEMEENTELIJKE OMBUDSMAN

De klachten zijn door verzoeker anders geformuleerd ten behoeve van het onderzoek door de gemeentelijke ombudsman dan ze waren bij de interne klachtbehandeling. De nadruk is nu komen te liggen op de rol van werkgever door de (collega-) ambtenaar en de gemeente Wijchen. En niet meer op het informeren van en de rol van de ex-echtgenote. Ombudsman acht de klachten in onderlinge samenhang in voldoende mate aan de orde te zijn geweest bij de interne klachtbehandeling. Er is voldaan aan art. 9:20 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De ombudsman is derhalve bevoegd deze klachten in behandeling te nemen.

ONDERZOEK GEMEENTELIJKE OMBUDSMAN

Het onderzoek is ter hand genomen door mw. dr. J.G.M. Assen, ombudsman van de gemeente Wijchen. Ten behoeve van het onderzoek heeft de ombudsman op 3 juni 2016 gesproken met verzoeker.

Op 8 juni 2016 heeft de ombudsman met de medewerker van de gemeente Wijchen tegen wie de klachten in hoofdzaak zijn gericht gesproken, te weten de heer B..

Er heeft geen aanvullende, gezamenlijke hoorzitting plaatsgevonden.

Het Verslag van bevindingen is naar beide partijen gestuurd. Verzoeker heeft hierop meegedeeld dat hij zich kon vinden in het verslag. De heer B. had enkele opmerkingen, onder andere dat hij niet de leidinggevende is van de ex-echtgenote van verzoeker.

BEVINDINGEN VAN HET ONDERZOEK

Achtergrond

De achtergrond van de klacht zijn echtscheidingsperikelen tussen verzoeker en mevrouw C., die bij de gemeente Wijchen werkt. Het is verzoeker bekend dat de gemeente Wijchen een geldlening aan mevrouw C. heeft verstrekt en verzoeker wil weten wat die lening inhoudt. Hij dient hiervoor een Wob-verzoek in.

Op 9 november 2015 heeft de gemeente Wijchen een Wob-verzoek van verzoeker ontvangen, gericht op informatie over de door de gemeente aan mevrouw C. verstrekte geldlening. Vervolgens heeft hij zich op 22 november 2015 per e-mail tot raadsleden van de gemeente gewend, met als onderwerp: 'Wijchen financiert met overheidsmiddelen een vechtscheiding en hult zich vervolgens in stilzwijgen'.

Bij besluit van 30 november 2015 wordt het Wob-verzoek afgewezen. Het college bevestigt dat er op 30 december 2014 een overeenkomst betalingsregeling is gesloten, maar verstrekt dit document niet omdat naar het oordeel van het college de persoonlijke levenssfeer aan de openbaarmaking in de weg staat. Tegen dit besluit heeft verzoeker op 29 december 2015 een bezwaarschrift ingediend. Hierin is ook het klaagschrift opgenomen.

Klachten

Per klacht, zoals ingediend door verzoeker bij de ombudsman, volgt het standpunt van verzoeker en de reactie van de beklagde.

Klacht 1. Schending van geheimhoudingsplicht door de heer B.

Standpunt verzoeker:

De heer B. heeft gegevens gekregen als ambtenaar, nl. het Wob-verzoek. Hij deelt deze informatie met een andere ambtenaar (mevrouw C.) die niets met dit verzoek te maken heeft, met als effect dat dit verzoek door haar in de echtscheidingsprocedure tegen hem is gebruikt. De klacht richt zich echter niet tegen haar, maar tegen de heer B. die het haar niet had mogen vertellen in zijn ogen, want het is niet een dossier waarmee zij aan het werk moet.

Datzelfde geldt voor zijn vraag aan de raadsleden, zijn klacht en zijn bezwaarschrift. De gemeente en de leidinggevende delen deze informatie wel met mevrouw C. en schenden daarmee zijn privacy. Maar op het moment dat hij een vraag stelt is die openheid in één keer ver te zoeken en wordt privacy voor zijn ex-echtgenote als argument gebruikt.

Pas toen hij de politiek benaderde kreeg hij een reactie, zij het afwijzend. De gemeente wringt zich in allerlei bochten. Zijn ervaring is dat men dan in de regel ook iets te verbergen heeft als men zich zo gedraagt. In zijn ogen hadden de gegevens ook geanonimiseerd kunnen worden verstrekt.

Op de vraag van de ombudsman of hij de vragen aan de raadsleden persoonlijk, vertrouwelijk, via de griffier of in zijn algemeenheid aan de raadsleden heeft gesteld, antwoordt de heer A., dat hij de raadsleden heeft geë-mailed, maar er niet vertrouwelijk bij heeft gezet.

Standpunt beklagde:

Bij de behandeling van Wob-verzoeken wordt als uitgangspunt gehanteerd 'openbaar tenzij'. In dit geval gaat het om vertrouwelijke, persoonlijke financiële informatie, te weten een betalingsregeling met een medewerkster. Dergelijke persoonlijke informatie wordt niet openbaar gemaakt, ook niet via een Wob-verzoek. Omdat het Wob-verzoek over een medewerkster van de gemeente ging, vond beklagde dat deze medewerkster moest weten dat er zo'n verzoek was ingediend. Er is daarbij verteld wie de aanvraag had ingediend.

Bij de afhandeling van het Wob-verzoek is de gemeente steeds binnen de wettelijke termijnen gebleven.

De betreffende vraag aan de raadsleden is via het presidium ter afdoening in handen van het college gesteld. Hij vindt het juist dat mevrouw C. hierover vanuit het ambtelijke apparaat is geïnformeerd, omdat niet alleen het besluit van de gemeente om met haar een betalingsovereenkomst onderwerp zou zijn, maar ook zichzelf hiermee onderwerp zou kunnen worden van openbaar debat. Daarop moest zij zijn voorbereid.

Klacht 2. Schending van geheimhoudingsplicht als werkgever

Standpunt verzoeker:

De heer B. is ook de chef van mevrouw C. [N.B. de heer B. is niet haar leidinggevende (ombudsman)]. De gemeente stelt als werkgever mevrouw C. op de hoogte van de stukken (klacht, bezwaarschrift en vraag aan raadsleden) en noemt dit geen roddelen maar goed werkgeverschap. Vervolgens ziet de heer A. een en ander terug in de echtscheidingsstukken en is tegen hem aangifte gedaan. Door het gedrag van de gemeente wordt hij procestechnisch benadeeld. Hij voelt zich dan ook gedwongen om te reageren en zal de onderste steen boven halen. Er wordt met twee maten gemeten: als werkgever verstrekt de gemeente alle informatie, maar als burger ontvang je niks.

De gemeente financiert per saldo met publieke middelen een vechtscheiding. Belastingfraude kan aan de orde zijn. In zijn ogen gaat de geldlening om een aanzienlijk bedrag, mogelijk zelfs om 100.000,00 euro. De gemeente had als werkgever beter kunnen bevorderen dat mevrouw C. meer uren krijgt om zo meer inkomsten te kunnen verwerven.

Van de voorganger van de heer B. heeft hij nog een dreigbrief ontvangen over een iPad. Dat heeft hem op scherp gezet.

Standpunt beklagde:

Omdat deze kwestie door de vraag van de heer A. aan de raadsleden een onderwerp van openbaar debat werd, is mevrouw C. over deze vraag intern geïnformeerd. Het zou niet goed zijn geweest als ze deze vraag uit de krant had moeten vernemen. Dat hoort in zijn ogen bij goed werkgeverschap. Wat mevrouw C. met die informatie doet, is haar zaak. Dat bevindt zich in de privaatrechtelijke sfeer.

De betalingsregeling betreft hier een regeling voor een specifieke situatie, waarmee ook een bedrijfsbelang werd gediend, nl. het goed functioneren van de medewerkster. Er waren goede redenen voor deze betalingsregeling. Natuurlijk zijn ook andere mogelijkheden afgetast. Het gaat inderdaad om publieke middelen, maar niet alles, zeker niet wanneer het om individuele financiële gegevens gaat, kan in de openbaarheid worden gebracht.

Op de besteding van publieke middelen is interne controle vanuit zowel de gemeenteraad, de gemeentelijke accountant als de gemeentelijke rekenkamer.

Het gaat om een beperkt bedrag; het door verzoeker genoemde bedrag is absoluut niet aan de orde. Het voorstel van de heer A. om zijn ex-echtgenote een grotere aanstelling te geven, kan wel heel logisch voor hem lijken, maar dat verzoek zal allereerst moeten uitgaan van haar en moet ook passen in de gemeentelijke organisatie. Kortom: dat punt is niet aan de orde geweest en is ook nu niet aan de orde. Uiteraard mag een werknemer een wens uiten om een grotere aanstelling, maar dat kan alleen gehonoreerd worden als de organisatie daaraan behoefte niet, niet als de (partner van de) werknemer dat wenst.

OVERWEGINGEN

De klachten van de heer A. betreffen het informeren van zijn ex-echtgenote, medewerkster van de gemeente Wijchen, door andere medewerkers van de gemeente, als collega's en als werkgever, over de vragen en verzoeken die hij aan de gemeente Wijchen heeft gesteld in verband met een betalingsregeling die de gemeente met zijn ex-echtgenote heeft getroffen.

Het komt vaker voor dat werkgevers, overheden, de non-profitsector of de particuliere sector, een betalingsregeling treffen met een van hun werknemers. Dit zijn privé-werk-afspraken tussen een werkgever en een specifieke werknemer. Het zijn geen openbare besluiten. Het staat ook niet in een cao.

Wanneer er een verzoek van buiten de gemeente komt om inzicht in de afspraken van de werkrelatie (i.c. de afspraken tussen werkgever en werknemer over de betalingsregeling) te verkrijgen, kan niet worden gesteld dat dit verzoek een verzoek naar een openbaar besluit van de gemeente is noch dat het niet de betreffende werknemer betreft. Het verzoek betreft ook niet algemene afspraken van de gemeente over betalingsregelingen. Het gaat wel degelijk om individuele arbeidsafspraken van één specifieke werknemer, namelijk de ex-echtgenote.

De vraag is of de ambtenaar aan wie het verzoek tot inzage is gericht dit verzoek mag meedelen aan zijn collega, de ex-echtgenote?

De andere kwestie is de vraag of de gemeente aan de ex-echtgenote de andere procedures (klacht en bezwaar, alsmede de brief aan de raadsleden) mag meedelen.

Een Wob-verzoek is een verzoek om openbaarmaking van het gevraagde; wanneer het is toegekend zijn de gegevens openbaar (voor iedereen). Een verzoek aan de leden van de gemeenteraad is eveneens een verzoek om openbaarmaking van het gevraagde, alsmede het verzoek om een

openbaar debat erover door te verzoeken het op de agenda van de raad te plaatsen. Het is niet aan de ombudsman om te beoordelen of deze verzoeken (kunnen) worden gehonoreerd, maar aan de gremia aan wie deze verzoeken zijn gericht.

Echter, zowel door het Wob-verzoek als door de verzoeken aan de raad heeft verzoeker de kwestie over zijn wens tot inzage in de arbeidsrelatie en de betalingsregeling zelf in de openbaarheid gebracht. Immers, verzoeker heeft niet gevraagd om vertrouwelijkheid, zodat aannemelijk is dat het de bedoeling was dat de antwoorden op zijn verzoeken in de openbaarheid zouden komen.

Wanneer de werkrelatie van één specifieke medewerker onderwerp van openbaarheid wordt, door een Wob-verzoek en door vragen aan raadsleden, dan is het naar de mening van de ombudsman noodzakelijk om aan de betreffende medewerker kenbaar te maken dat er vragen zijn van buiten de gemeente naar specifieke afspraken over de werkrelatie tussen de gemeente en deze werknemer. Dit betreft zowel het Wob-verzoek als de andere procedures (bezwaar, klacht, vragen aan raadsleden).

Hierbij is, naar de mening van de ombudsman geen sprake van schending van de geheimhoudingsplicht, omdat de verzoeken niet zijn meegedeeld aan een willekeurige collega (een niet-betrokkene), maar aan een collega-medewerker op wie de specifieke arbeidsrelatie en de betalingsregeling van toepassing zijn en waarbij zowel deze specifieke afspraken als deze werknemer onderwerp van openbaar debat zouden kunnen worden.

Andere door verzoeker in het gesprek genoemde zaken zoals het gebruiken (of misbruiken) van deze informatie door de ex-echtgenote bij de rechtszitting of de omvang van de aanstelling van de ex-echtgenote bij de gemeente, zijn geen zaken waarover de ombudsman bevoegd is te oordelen.

UITSPRAAK

Beide klachten zijn ongegrond, omdat het terecht is dat wanneer een medewerker en de specifieke arbeidsafspraken onderwerp van openbaarheid dreigen te worden, deze medewerker daarover ingelicht wordt en daartegen beschermd wordt door de werkgever.

DE GEMEENTELIJKE OMBUDSMAN

Mw. Dr. J.G.M. Assen